

**Grankulla stads
revisionsutskotts
utvärderingsberättelse
för år 2017**

**Kauniaisten kaupunki
Grankulla stad**

Innehåll

1.	Revisionsutskottets sammansättning och uppgifter.....	1
2.	Uppföljning av observationerna och utvecklingsförslagen i föregående års utvärderingsberättelser	2
3.	Utvärdering av hur de ekonomiska målen uppfyllts	4
4.	Utvärdering av hur målen för verksamheten uppfyllts.....	5
5.	Samhällstekniken	6
6.	Övriga observationer	7
6.1	Social- och hälsovårdssektorn	7
6.2	Ungdomsutskottet	8
6.3	Grankulla stads tvåspråkighetsprogram 2014–2017	9
6.4	Skolväsendet	10
7.	Revisionsutskottets förslag till stadsfullmäktige.....	11
8.	Sammanfattning	11
9.	Underskrifter.....	12

1. Revisionsutskottets sammansättning och uppgifter

Stadsfullmäktige tillsatte 12.6.2017 ett revisionsutskott enligt kommunallagen för att organisera granskningen och utvärderingen av förvaltningen och ekonomin under fullmäktigeperioden 2017–2021. Fullmäktige valde 9.10.2018 Binga Tupamäki till ny ledamot och ordförande i stället för Pekka Herkama. Grankulla stad införde utskottsmodellen 1.6.2017.

I utvärderingsarbetet år 2017 bestod revisionsutskottet av följande ledamöter och personliga ersättare:

Ledamöter	Ersättare:
Binga Tupamäki, ordförande	Harri Fagerlund
Stefan Stenberg, vice ordförande	Christoffer Lindqvist
Veronica Fellman	Marina Almark
Jarkko Huttunen	Pirjo Huttunen
Sari Mutka	Elina Eväsoja

Beslutsfattandet i revisionsutskottet har baserat sig på förslag av ordföranden. OFGR, CGR Outi Koskinen från PwC Julkistarkastus Oy har varit protokollförare i revisionsutskottet.

Ledamöterna i revisionsutskottet har inte deltagit i utvärderingen av de sektorer eller utskott där de själva är ledamöter eller ersättare.

Revisionsutskottets uppgifter

Revisionsutskottet ska enligt kommunallagen bereda de ärenden som gäller granskningen av förvaltningen och ekonomin och som fullmäktige ska fatta beslut om samt bedöma huruvida de mål för verksamheten och ekonomin som fullmäktige satt upp har nåtts i staden och stadskoncernen och huruvida verksamheten är ordnad på ett resultatrikt och ändamålsenligt sätt. Dessutom åligger det revisionsutskottet att samordna revisionen för staden och dess dottersamfund. Om stadens balansräkning visar underskott som saknar täckning ska revisionsutskottet bedöma hur balanseringen av ekonomin utfallit under räkenskapsperioden samt den gällande ekonomiplanens tillräcklighet.

Under år 2017 har revisionsutskottet haft som ny uppgift att behandla redogörelserna för bindningar enligt 84 § i kommunallagen. Skyldigheten att redogöra för sina bindningar gäller ledamöter i kommunstyrelsen samt organ som sköter uppgifter som avses i markanvändnings- och bygglagen, ordföranden och vice ordförande i fullmäktige och utskott, kommundirektören samt föredragande i kommunstyrelsen och utskott. Redogörelsen för bindningarna lämnas till revisionsutskottet, som övervakar att skyldigheten iakttas och tillkännager redogörelserna för fullmäktige. Revisionsutskottet kan vid behov uppmana en redogörelseskyldig att lämna en ny redogörelse eller komplettera sin redogörelse. Kommunen ska föra ett offentligt register över bindningarna i det allmänna datanätet, om inte något annat följer av sekretessbestämmelserna.

I enlighet med kommunallagen har revisionsutskottet under år 2017 tagit emot redogörelserna för bindningar, inrättat ett register över bindningarna, fört in redogörelserna i registret, som upprätthålls i det allmänna datanätet, samt tillkännagett redogörelserna för fullmäktige.

Revisionsutskottets utvärderingsarbete 2017

Revisionsutskottet utförde utvärderingen för 2017 enligt sin utvärderingsplan för fullmäktigeperioden 2017–2021 och sitt arbetsprogram för utvärderingen för 2017. År 2017 var samhällstekniken fokusområde vid utvärderingen.

Revisionsutskottets utvärderingsarbete har grundat sig på stadens bokslut 2017 samt budgeten 2017 och ekonomiplanen 2017–2019. Dessutom har revisionsutskottet tagit del av stadsstyrelsens och utskottens protokoll samt andra utredningar. Vid sina möten har revisionsutskottet hört stadens tjänsteinnehavare, arbetstagare och förtroendevalda.

Revisionsutskottet sammanträdde 10 gånger i samband med utvärderingen 2017. Dessutom har ledamöterna i revisionsutskottet självständigt berett textutkast till utvärderingsberättelsen. Revisionsutskottet har vid sina möten satt sig in i samhällstekniska sektorns verksamhet genom att höra direktören för samhällstekniken, byggchefen och samhällstekniska utskottets ordförande. Också stadsdirektören, ekonomidirektören, ekonomiplaneraren, social- och hälsovårdsdirektören, äldreomsorgschefen och personalchefen har varit inbjudna till möten och gett utredningar i ärenden som gäller verksamheten, förvaltningen och ekonomin inom respektive ansvarsområde.

Revisionsutskottet har utvecklat sin egen verksamhet genom att delta i kurser som riktat sig till nya ledamöter i revisionsnämnder. Dessutom deltog företrädare för revisionsutskottet i ett gemensamt seminarium för revisionsnämnderna i huvudstadsregionens kommuner och samkommuner 29.11.2017.

Revisionen

Fullmäktige beslutade 2015 att i enlighet med revisionsnämndens förslag välja PwC Julkistarkastus Oy till stadens revisionsssamfund. Huvudansvarig revisor har varit OFGR, CGR Outi Koskinen.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed inom den offentliga förvaltningen. Revisorn har presenterat revisionsplanen för revisionsutskottet och rapporterat till utskottet om verkställandet av planen.

Revisorn har avgett två skriftliga rapporter till revisionsutskottet om revisionen för 2017. Rapporterna har också getts till stadsdirektören och ekonomidirektören. Revisionsutskottet rekommenderar att de observationer som framförs i rapporterna tas i beaktande och att nödvändiga åtgärder vidtas med anledning av dem.

2. Uppföljning av observationerna och utvecklingsförslagen i föregående års utvärderingsberättelser

Fullmäktige behandlade utvärderingsberättelsen för 2016 vid sitt möte 12.6.2017. Stadsstyrelsen har 9.10.2017 gett fullmäktige utskottens och allmänna förvaltningens bemötanden till rekommendationerna i utvärderingsberättelsen. Revisionsutskottet tackar för de utförliga bemötandena och modellen för behandling av bemötandena, som gick ut på att höra utskotten.

Revisionsutskottet tackar för **allmänna förvaltningens** bemötande och förhåller sig positiv till att även de digitala arbetsprocesserna utvecklas i hela organisationens olika uppgiftsområden och bruket av olika system för direkt respons utvidgas. Tvåspråkighetsprogrammet har uppdaterats. Tvåspråkigheten har också tagits med i stadens strategi 2018–2022. För att det ska gå att reagera i eventuella förändringar i god tid, måste statistiken och resultaten följas noga. Revisionsutskottet ser fram emot en utredning om en självvärderingsmetod som lämpar sig för arbetet inom förvaltningen. Utredningen kommer att vara ett av allmänna förvaltningens fokusområden år 2018.

Revisionsutskottet tackar **social- och hälsovårdssektorn** för det utförliga svaret på frågan hur kostnaderna för stadens arbetsinsatser i anslutning till vård- och landskapsreformen samt projektet Apotti har ersatts till Grankulla stad. Då Grankulla förband sig att ta emot kvotflyktingar, höll staden ett öppet informationsmöte, som kommuninvånarna aktivt

deltog i. Revisionsutskottet vill uttrycka sin tillfredsställelse över det öppna informationsmötet och det intresse som det väckte bland kommuninvånarna. Informationen och beslutsprocessen bör även i framtiden ägnas uppmärksamhet. Staden utarbetade ett nytt program för integrationsfrämjande. Information om mottagandet av flyktingar och flyktingsservicen samt beslutsprocessen lades ut på stadens webbplats.

Revisionsutskottet tackar för de förändringar i praxis och övervakning i fråga om avgifter som sektorn genomfört då saken aktualiserades. För övervakningens del har man nu infört en praxis med godkännande, som saknats i en del av faktureringsfunktionerna. Social- och hälsovårdssektorn har i sitt bemötande gett utförliga utredningar med anledning av revisionsutskottets observationer.

Inga särskilda frågor som skulle utredas riktade sig denna gång till **samhälstekniska utskottets** ansvarsområde, men i samband med uppföljningen av observationerna och utvecklingsförslagen i tidigare utvärderingsberättelser lyfter revisionsutskottet fram observationerna om problem med inomhusluften. Revisionsutskottet noterar att staden redan har fungerande praxis för situationer där byggnader drabbas av problem med inomhusluften. Revisionsutskottet betonar fortfarande vikten av att problem med inomhusluften ska lösas utan dröjsmål.

Revisionsutskottet är tillfreds med **bildningssektorns** omfattande utvärderingsverksamhet där alla delområden har specificerats. Det är tillrådligt att fortsätta med samma modell för utvärdering. Bildningssektorn har utvecklat sin utvärdering och kommer att fortsätta med utvecklandet. Sektorns strategiska mätare utvecklades vidare under förra fullmäktigeperioden, och förhoppningsvis kan de tas i bruk så snabbt som möjligt och tillämpas på bästa möjliga sätt. Revisionsutskottet tackar bildningssektorn för en bra och konkret lista över fortsatta åtgärder och utvecklingsobjekt.

Revisionsutskottet tackar bildningssektorn för den betydande minskningen av ungdomsarbetslösheten. Revisionsutskottet ser fram emot en bedömning av vilka effekter det uppsökande ungdomsarbetet haft sedan det inleddes 2017.

Revisionsutskottet är tillfreds med resultaten av bildningssektorns mätare som utvecklats utgående från Opeka-enkäten, som utvecklats av Tammerfors universitet. År 2016 var målet att resultaten skulle förbättras jämfört med de föregående åren. Då den föregående utvärderingsberättelsen gjordes upp var resultaten inte tillgängliga, men senare på våren 2017 stod det klart att Grankullas resultat hade förbättrats och målet således uppfyllts. Grankullas resultat var 3,3 år 2015 och 3,4 år 2016 på skalan 1–5. Hela landets resultat (2,0) hade försvagats en aning under samma tidsperiod (2016: 2,1).

Revisionsutskottet uppskattar stadens topprestation i justitieministeriets språkbarometer som publicerades i slutet av 2016, *Språkklimatet och den språkliga servicen i tvåspråkiga kommuner*. Grankulla fick det bästa resultatet i undersökningen och i sin egen kategori i fråga om det upplevda språkklimatet och relationerna mellan språkgrupperna: 88 på skalan 1–100. Den nästbästa kommunens resultat var 62. I enkäten i Grankulla ansåg ingen att relationerna skulle vara dåliga. Grankulla fick god publicitet i medier under 2016 i frågor som gäller tvåspråkigheten.

I fråga om enhetsskoleärendet noterar revisionsutskottet att olika parter hörts och utredningar gjorts. Utskottet tackar för utredningen i frågan om finskspråkig enhetsskola. Samtidigt efterlyser utskottet ytterligare förbättringar i beslutsprocessen och uppmanar staden att så tidigt som möjligt ta hänsyn till olika parter åsikter.

I utvärderingsberättelsen för 2016 lyfte revisionsutskottet fram stadens små ICT-investeringar i proportion till de totala investeringarna. Revisionsutskottet anser att det lönar sig att satsa på dataskydd och datasäkerhet. Därför anser utskottet att det är till fördel att staden har anställt en IT-direktör.

3. Utvärdering av hur de ekonomiska målen uppfyllts

Revisionsutskottet i Grankulla bildar sin uppfattning om stadens ekonomiska läge genom att analysera stadens resultaträkning, finansieringskalkyl och balansräkning med utgångspunkt i bokslutsuppgifterna för 2017. Därtill har utskottet följt med nyckeltalens utveckling under flera år, vilket ger en mer pålitlig bild av ekonomin än siffrorna för ett enskilt år. Det ekonomiska läget följs också i fråga om de centrala nyckeltalen i stadens budget 2018, som grundar sig på det ekonomiska balanseringsprogrammet från 2016.

Resultaträkningen 2017 uppvisar 6,2 miljoner euro överskott. Inkomsterna från markförsäljning och ersättningarna enligt markanvändningsavtal sjönk till mindre än 2 mn euro, vilket betyder att resultatet utan engångsposter blev 4 mn euro. Skatteinkomsterna överskred budgeten med 6,5 mn euro, samfundsskatten med 0,6 mn euro och fastighetsskatten med 0,2 mn euro. Det totala beskattningsutfallet var 6,3 mn euro högre än år 2016. Det här beror delvis på att 187 nya bostäder stod färdiga och stadens invånarantal steg med 2,4 procent (227 personer). Strukturellt sett är resultatet det bästa på över tio år. Verksamhetsbidraget ökade med 10,9 procent (5,4 mn euro) från året innan. Räkenskapsperiodens överskott var 7,2 mn euro större än i den ändrade budgeten.

€ 1 000	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Resultatet i bokslutet	2 607	1 752	-985	-1 538	1 590	7 132	6 198
Extraordinära inkomstposter	-4 278	-2 589	-1 736	-760	-7 006	-9 031	-1 175
Korrigerat resultat	-1 671	-837	-2 721	-2 298	-5 416	-1 899	5 023

Stadens bokslut har fr.o.m. 2009 uppvisat strukturellt underskott, och resultatet i resultaträkningen har under tidigare år korrigerats med inkomstposter av engångskaraktär. Stadens ledning hade år 2016 infört ett ekonomiskt balanseringsprogram, enligt vilket årsbidraget 2017 ska vara positivt och verksamhetsbidraget utan intäkter från försäljning av anläggningstillgångar ska vara högst -61 miljoner euro, vilket slogs fast i budgeten. Detta mål uppnåddes i bokslutet för 2017: årsbidraget var 13,6 mn euro och verksamhetsbidraget -55,3 mn euro. Nyckeltalet årsbidrag/avskrivningar sjönk med 21 procentenheter till 184 procent (2016: 205 %). Grankulla blev år 2017 för första gången och som den enda kommunen i Finland nettobetalar av statsandelar med -796 000 euro (2016: 433 000 euro).

€ 1 000	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Statsandelar före utjämning	13 676	14 417	14 626	13 932	12 374	12 718	12 146
Utjämningar	-10 647	-10 667	-11 514	-11 814	-12 049	-12 285	-12 042
Redovisade statsandelar	3 029	3 750	3 112	2 119	325	433	-796
Utjämningar i % av skatteintäkterna	20,30 %	19,70 %	20,60 %	20,00 %	20,10 %	19,51 %	17,38 %

Revisionsutskottet ser med tillfredsställelse att alla sektorer har deltagit i kostnadsjakten och hoppas att samma positiva ekonomiska utveckling fortsätter också under kommande år.

Balansräkning och ekonomisk ställning

Stadens balansräkning är fortfarande stark trots regleringslånet på 2 mn euro, även om soliditetsgraden har sjunkit med två procentenheter till 90 % (2016: 92 %).

4. Utvärdering av hur målen för verksamheten uppfyllts

Revisionsutskottet har bedömt hur målen för verksamheten uppfyllts i fråga om tillgången på tjänster samt tjänsternas genomslag och produktivitet. Fullmäktige hade inte fastställt bindande mål för året för tillgången på tjänster, enhetskostnader eller produktivitet.

Utvärdering av hur målen för år 2017 uppfyllts

I tabellen nedan visas en utvärdering av hur målen som fullmäktige fastställt för året har uppfyllts. Målen har grupperats i mål för tillgång, genomslag och enhetskostnader samt övriga mål.

● = årsmålet har nåtts ● = arbetet är på god väg ● = årsmålet har inte uppnåtts

Mätare/utvärderingskriterium	Mål 2017	Utfall 2016	Utfall 2017	Revisionsutskottets bedömning av måluppfyllelsen	Utveckling jfr 2016
Tillgång på tjänster				Kan ej bedömas	
Tjänsternas genomslag					
Andelen av hemmaboende av dem som fyllt 75 år, %	92	94	93	● ●	↘
Antal arbetslösa under 25 år	0	14	16	● ●	↘
Studie- eller arbetsplats efter grundskolan, %	100	100	100	● ●	→
Antal deltagare i finska klubben i den svenskspråkiga grundläggande utbildningen	50	71	-	1)	-
Studierande som skriver A- och B-svenskan i finska gymnasiet, %	52	57,5	62	● ●	↗
Enkät bland studerande (gymnasiet åk 1–2)	Förbättring i resultaten	-	Ingen enkät 2017	Kan ej bedömas	-
Enhetskostnad för tjänsterna (euro/prestationsenhet)				Kan ej bedömas	
Antal producerade prestationer (e. dyl.) antal					
Antal färdigställda nya bostäder	72	27	183	● ●	↗
Antal tandemkurser i gymnasiet	3	3	2	● ●	↘
Antal nya klientförhållanden inom öppenvården	45	3	-	2)	-
Utkastet till detaljplan för stadshusvarteret läggs fram.			Utkastet framlagt	● ●	-
Resurser: volym och användning					
IT-apparater/elev inom grundläggande utbildning	1	1,1	1,3	● ●	↗
Användning av data- och kommunikationsteknik (Opeka-enkät, skala 1–5)	> 3,4	3,4	3,6	● ●	↗
Sjukfrånvaro (dagar/anställd)	11	11,1	13	● ●	↘
Användningsgrad av stadens hyresbostäder minst, %	95	94 - 99	96 - 100	● ●	↗
Årsbidrag/avskrivningar enligt plan, minst	1	2,05	1,84	● ●	↘

Revisionsutskottet ger ingen bedömning av målpuppfyllelsen:

- 1) Undervisningen i finska började på hösten 2017 redan i åk 1, varför klubbar inte ordnades.
- 2) Målet som faststälts av fullmäktige var inte längre relevant på grund av revideringen av socialvårdslagen.

5. Samhällstekniken

Revisionsutskottets utvärdering fokuserade år 2017 på samhällstekniska sektorn, men även de övriga sektorerna utvärderades.

Stadens gällande investeringsprogram är rätt tungt för samhällstekniken. I Grankulla pågår ett exceptionellt stort antal byggprojekt; detta gäller framför allt byggandet av flervåningshus. Det här har märkts som överbelastning inom samhällstekniken samtidigt som man måste iaktta en strikt linje i fråga om ekonomi och personal. Staden har lappat sin ekonomi genom planläggning och utbyggnad av tomter, vilket har ökat samhällstekniska sektorns arbetsbörda avsevärt.

Under räkenskapsåret 2017 kunde samhällstekniska sektorn inte inleda nya projekt annars än genom att skjuta fram redan godkända projekt så att de genomförs efter den pågående planeringsperioden. Sektorn har varit tvungen att iaktta en strikt prioriteringsordning vid fastighetsunderhållet och årsreparationerna utgående från hur brådskande de är och vilka ekonomiska och personalresurser som funnits att tillgå. Den årliga anslagsnivån för investeringar för underhåll och service av byggnader har inte räckt till för alla reparationsarbeten inom underhållet och servicen av stadens byggnadsbestånd, utan när det gäller större helheter har man varit tvungen att prioritera.

Revisionsutskottet rekommenderar att samhällsteknikens begränsade resurser beaktas vid beslut om prioritering av projekten.

I stadens fastighetsbestånd finns omfattande reparationsbehov som tills vidare inte har tagits med i reparationsplanen, och staden har varit tvungen att skjuta fram genomförandet av vissa projekt som redan ingått i programmet till senare år, efter planperioden.

Under räkenskapsperioden drabbades samhällstekniken av resursunderskott och flera personbyten. Sektorns personal bestod år 2017 av 57 personer, vilket fortfarande motsvarade nivån för år 2003. Personalläget vid lokalcentralen var kärvat på grund av belastande projekt (bl.a. Villa Breda-projektet), och byggnadstillsynen led av betydande personalunderskott under nästan ett halvt år.

Revisionsutskottet rekommenderar att personalbelastningen följs i realtid och att beredskap skapas för införskaffande av extra personalresurser.

Målet med MBT-avtalet (markanvändning, boende, trafik) mellan staten och Helsingforsregionens kommuner är att skapa förutsättningar att kraftigt öka tomtutbudet och bostadsproduktionen samt att stärka regionens funktionalitet och höja bostadsproduktionen i regionen för att svara mot efterfrågan. Avtalet gäller till slutet av 2019.

MBT-avtalet har förpliktat Grankulla att bygga i medeltal 72 bostäder per år. I och med att Grankulla är en liten stad präglas bostadsproduktionen av en kraftig variation från år till år. År 2017 stod totalt 187 nya bostäder färdiga, 174 i flervåningshus och 13 i småhus. Grankulla har kraftigt ökat andelen flervåningshus kring järnvägsstationerna i centrum och Björkgård. Staden strävar efter att genom detaljplaneändringar möjliggöra kompletterande byggnation för att skapa bostadsutbud i närheten av stationerna och längs med huvud- och matargatorna.

Trots att Grankulla är Finlands näst tätast bosatta stad, tvingar MBT-avtalet staden att vidareutveckla markanvändningen. Ca 96 procent av Grankullas areal är detaljplanerad mark, vilket betyder att staden för att uppfylla MBT-avtalet måste förtäta redan bebyggda områden eller satsa på ersättande byggnation. MBT-avtalet medför utmaningar för Grankulla då markytan tar slut.

Under räkenskapsåret 2017 underskred samhällstekniken sina verksamhetsinkomster med 3,9 mn euro, medan verksamhetsutgifterna underskreds med 0,6 mn euro.

Utfallet av verksamhetsinkomsterna var 13,4 mn euro (77,4 procent av den totala budgeten). Andelen försäljningsinkomster var större än beräknat. Enligt verksamhetsberättelsen för samhällstekniken 2017 omfattade försäljningsintäkterna bl.a. tomtförsäljningarna i Björkgård samt vid Bredaporten och Bredaängsgränden, totalt 5,1 mn euro. Utfallet av verksamhetsutgifterna var 10,5 mn euro (94,6 procent av den totala budgeten). Utgifterna motsvarade i stor utsträckning nivån för 2016. Utfallet av samhällstekniska sektorns investeringsutgifter var 15,2 mn euro (61,5 procent av sektorns totala mål).

Det viktigaste projektet, Villa Breda-bygget, avancerade trots omfattande behov av extra arbeten. I december 2017 drabbades bygget av ett stort vattenläckage, varför ibrukttagandet av servicecentret sköts fram med flera månader. Genomförandeplaneringen av byggprojektet vid Mäntymäen fortskred mot konkurrensutsättningsfasen. Saneringen av gymnastiksalen i Svenska skolcentrum blev klar. I simhallen utfördes endast nödvändiga reparationer. På hälsostationen förbättrades inomhusklimatet. Saneringen av stadshuset fördes inte vidare. I skyddsrummet/bollhallen gjordes de mest akuta reparationerna. Ekkullafastigheten (hälsocentralens bäddavdelning) revs.

Samhällsteknikens verksamhet har fokuserat på balansering av ekonomin samt på kostnaderna och skötseln av de lagstadgade basuppgifterna. Trots resursbrist och vissa engångsposter utanför budgeten har man lyckats väl i detta.

Med hänvisning till respons från kommuninvånarna tackar revisionsutskottet samhällstekniska sektorn för stadens snöröjningsarbeten och planteringar, som sköts särskilt väl under perioden.

Sammantaget anser revisionsutskottet utgående från sina granskningsobservationer och bedömningar att de ekonomiska mål och verksamhetsmål som fullmäktige satt upp har nåtts men att utsikterna för de närmaste åren alltså innehåller utmaningar trots de goda framstegen.

Grankulla stads vision och värderingar bygger på bl.a. en människo- och naturnära stad. Den pågående omfattande ändringsprocessen, där parker och egnahemstomter planeras om till höghusområden verkar stå i konflikt med stadens egen vision. Enligt stadens egen strategi borde Grankulla bevaras som en trädgårdsstad – trots trycket utifrån. Med undantag av stadskärnan borde man sträva efter så lågt byggande som möjligt när det gäller flervåningshus. Planläggningen bör utgå från att småhustomterna bevaras som småhustomter för att trygga karaktären av trädgårdsstad. Utöver byggandet av flervåningshus behövs ett mångsidigt bostadsbestånd. Staden har förbundit sig till en trädgårdsdominerad vision och bör värna om denna i sin planläggning. Vill staden förbli en trädgårdsstad, bör detta beaktas då följande MBT-avtal förhandlas fram.

De pågående planläggningsprojekten orsakar en betydande förändring av engångskaraktär i Grankullas stadsbild och i boendet i staden. Eftersom förändringen är så omfattande, bör man ta hänsyn till invånarnas åsikter. Grankulla är redan ett tätt bebyggt samhälle med mycket begränsad markyta. Stadens invånare har bl.a. motsatt sig den omfattande planändring som gäller stadshusvarteret.

Revisionsutskottet rekommenderar att staden lägger särskild vikt vid att genuint beakta åsikterna och responsen från grannar kring planområdena och andra invånare då detaljplaner görs upp.

6. Övriga observationer

6.1 Social- och hälsovårdssektorn

För social- och hälsovårdssektorn är högklassig vård ett viktigt mål. Vid behov kompletteras tjänsterna med servicesedlar till den del de egna resurserna inte räcker till. Det har kommit fram en viss oro för uppföljningen av kvaliteten på de tjänster som köps med servicesedlar. Beslutet innefattar också en förutsättning att uppföljningen ska tryggas.

Hur följer och övervakar staden de tjänster som lagts ut och köps med servicesedlar?

Enligt Grankullas välfärdsberättelse tyder resultaten av skolhälsoenkäten våren 2017 på en ökning av alkoholbruket bland högstadiel elever. Av eleverna i åk 8–9 som svarade på enkäten uppgav närmare 8 procent att de använder alkohol varje vecka, medan 17 procent uppgav att de dricker sig berusade minst en gång i månaden. Nästan 8 procent uppger

att de har provat på marijuana eller cannabis. Däremot har användningen av tobaksprodukter minskat, och andelen som uppger att de röker dagligen är nere i under en procent. Totalt 3,4 procent av de svarande uppgav att de snusar dagligen. M.a.o. överskrider bruket av snus klart det regelbundna bruket av tobaksprodukter. För att resultaten av enkäten ska kunna utnyttjas, bör resultaten anges kommunvis (Grankullaelever vs övriga).

Revisionsutskottet föreslår att staden efterlyser en ändring i enkätblanketten så att att elevernas hemkommun framgår.

Social- och hälsovårdssektorn borde finna en lösning på de ökande missbruksproblemen bland tonåringar.

Social- och hälsovårdens anslag för bidrag till organisationer i budgeten 2017 uppgår till 58 200 euro, av vilket 53 200 euro föreslås gå till Grani Närhjälp. Det blir alltså 5 000 euro kvar att dela ut till andra sökande. Grani Närhjälp har fått god respons för sina tjänster.

Hur följer staden tredje sektorns arbete för kommuninvånarna?

Sammantaget har användningen av hälsovårdstjänsterna ökat med 28 procent under fullmäktigeperioden. Största delen av ökningen hänger samman med de nya klienter från närliggande kommuner som valde vård i Grankulla i samband med att fritt val infördes, men vårdanvändningen bland andra än dem som överförde sin vård till kommunen har också ökat med 12 procent. Täckningsgraden, som anger besök på hälsostationen under året av andra än de klienter som överförde sin vård till kommunen, är 76 procent i Grankulla för alla tjänster. Hälsostationen är en viktig producent av hälsovårdstjänster i Grankulla, men Grankullaborna är också vana att jämsides med den använda privata läkartjänster, särskilt tjänster av specialistläkare. År 2015 fick sammanlagt 40 procent av Grankullaborna ersättning av Folkpensionsanstalten för besök på privata specialistläkarmottagningar.

Klienter från andra kommuner inskrivna på Grankulla hälsostation, personer:

Månad/år	Personer	Nya klienter totalt
12/2014	639	639
6/2015	104	743
12/2015	106	849
6/2016	79	928
12/2016	90	1 018
6/2017	108	1 126
12/2017	87	1 211

För att social- och hälsovården ska fungera och personalresurserna räcka till bör staden beakta ökningen i antalet klienter från andra kommuner.

Revisionsutskottet anser den övervakning av social- och hälsovårdssektorns öppenhet som interna kontrollen ordnat som ett exempel på ett särskilt gott förfarande.

6.2 Ungdomsutskottet

Uppsökande ungdomsarbete

Grankulla stad har haft ett avtal med utbildningssamkommunen Omnia om uppsökande ungdomsarbete inom Omnias ägarkommuner Esbo, Kyrklätt och Grankulla. Avtalet sades upp 2016 med motiveringen att Grankulla kan ordna effektivare uppsökande ungdomsarbete i egen regi – detta med hänvisning till Grankullas modell för ungdomsgarantin.

Således anställde Grankulla stads ungdomstjänster år 2017 en uppsökande ungdomsarbetare på viss tid och beslutade att fortsätta med det uppsökande arbetet i samarbete med Omnia t.o.m. 1.8.2017. Staden har avtalat om framtida samarbete med Esbo stads ungdomstjänster.

Modellen för ungdomsgarantin

Stadens ursprungliga modell för ungdomsgarantin reviderades för första gången genom ett fullmäktigebeslut 2016. Målet är 0 % ungdomsarbetslöshet i ålderskategorin under 25 år, och att alla elever får en studieplats eller motsvarande efter den grundläggande utbildningen. Båda målen ingår i fullmäktiges strategiska indikatorer. Grankullas modell för ungdomsgarantin utvärderades och reviderades under hösten 2017 av stadens arbetsgrupp för ungdomsgarantin. Den reviderade modellen gäller tills vidare.

Ungdomsarbetslösheten minskade med 48 procent från september 2016 till september 2017, medan motsvarande tal för Nyland var 24 procent. Under 2014 återgick situationen till en lägre nivå än 2014.

6.3 Grankulla stads tvåspråkighetsprogram 2014–2017

Fullmäktige godkände Grankulla stads tvåspråkighetsprogram 2015. Programmet fokuserar i enlighet med stadens strategi på en levande tvåspråkighet. Situationen i fråga om invandrarnas språk och den språkliga integrationsstrategin bör granskas särskilt.

Stadens allmänna tvåspråkighetsprogram är uppgjort för perioden 2015–2017. Målet med programmet är att garantera att båda nationalspråken är närvarande i alla kommunala tjänster, i all framtidsplanering och vid reformering av strukturerna. Enligt programmet eftersträvar staden levande tvåspråkighet i all sin verksamhet. Kartläggning av den tvåspråkiga servicen i Grankulla samt utvärdering och regelbunden uppföljning av den ger information om nivån på tvåspråkigheten i servicen och invånarnas erfarenheter som servicetagare.

Enligt den språkbarometer som offentliggjordes 2016 (justitieministeriet 14.9.2016) finns Finlands nöjdaste språkliga minoritet i Grankulla. Nästan 90 procent ansåg att relationerna mellan språkgrupperna är goda eller mycket goda. Resultaten visade att kraven på språklig jämlikhet uppfylls väl i Grankulla också i den kommunala servicen.

I den invånarenkät om stadens tjänster som gjordes år 2017 fick frågan om tillgång på service på det egna modersmålet det högsta vitsordet (9.1).

I sina utlåtanden om och ställningstaganden till social- och hälsovårdsreformen och lagstiftningen kring den lyfter staden upp de språkliga konsekvenserna av reformen och kommuninvånarnas rätt till service på sitt eget språk. I ordnandet av språkkurser för personalen under arbetstid höll staden paus år 2017. De övriga åren under fullmäktigeperioden ordnades 1–2 kurser/år, och antalet deltagare varierade från 5 till 10. Enligt den nya förvaltningsstadgan, som godkändes 2017, följer stadsstyrelsen och utskotten inom sina respektive sektorer hur de språkliga rättigheterna förverkligas i enlighet med stadens tvåspråkighetsprogram. Förvaltningsstadgan innehåller bestämmelser om tvåspråkighet i stadens verksamhet. Enligt den ska sektorerna, för att trygga den i språklagen avsedda språkliga servicenivån, se till att det bland de anställda finns ett tillräckligt antal personer som behärskar finska och svenska och kan betjäna kunderna på dessa språk. När staden tillhandahåller tjänster i form av köpta tjänster, ska det i avtalet tas med villkor som tryggar att servicetagarnas språkliga rättigheter enligt språklagen uppfylls på det sätt som de ska uppfyllas i kommunen; detta med undantag av tjänster som riktar sig endast till den ena språkgruppen. I förvaltningsstadgan bestäms också om de språkkunskaper som krävs av personalen och hur de ska visas.

Ett ofta förekommande problem i Grankulla är att man vid rekrytering inte alltid lyckas få sökande som uppfyller språkkraven. Tills vidare granskas tillräckligheten av språkkunskaperna vid stadens enheter på avdelningsnivå.

I stadens strategi för den fullmäktigeperiod som började i juni 2017 utgör levande tvåspråkighet och jämställda tjänster på båda inhemska språken fortsättningsvis ett central mål, nu under temat "Med fokus på invånarna".

Stadens översättare utför resultatrikt arbete, som möjliggör en ökande mängd översättningstjänster för olika enheter i organisationen utan ökade resurser.

Revisionsutskottet uppmanar staden att även i fortsättningen lägga vikt vid implementeringen och uppföljningen av tvåspråkighetsprogrammet, särskilt då vård- och landskapsreformen fortskrider.

6.4 Skolväsendet

THL:s skolhälsoenkät gjordes i alla skolor i Grankulla år 2017. Enkäten genomfördes digitalt och riktade sig till åk 4 och 5 på lågstadiet, åk 8 och 9 på högstadiet samt åk 1 och 2 i gymnasiet. Flera skolor hade tekniska problem i samband med enkäten. Vid Kasavuoren koulu var de problemen så stora att antalet svar blev lågt. Även Gymnasiet Grankulla samskola och Hagelstamska skolan tampades med tekniska problem under enkäten. Av denna orsak kunde man inte riktigt dra valida slutsatser av svaren.

På högstadiet kommer en mycket betydande del av eleverna från någon annan kommun än Grankulla:

Grankullabornas andel (%) av skolornas elever 2017

Skola	Andel i %
Mäntymäen koulu	87 %
Kasavuoren koulu	53 %
Finska gymnasiet	20 %
Granhultsskolan	91 %
Hagelstamska skolan	57 %
Gymnasiet Grankulla samskola	39 %

Svaren i THL:s enkät presenteras skolvis, varför det inte går att bedöma Grankullaelevernas hälsotillstånd på basis av dem. För att vår kommun ska kunna dra nytta av enkätresultaten, borde de ges kommunvis. Därför föreslår revisionsutskottet att man ska efterlysa en sådan ändring i enkätformuläret att elevernas hemkommun framgår (studerande från Grankulla vs övriga studerande).

I utvärderingsberättelsen för 2016 konstaterades i punkt 6.4 gällande skolväsendet att ”man särskilt i beredningen av beslutsförslag som berör barn och unga bättre borde beakta även inverkan av lösningarna på målgruppen och deras familjer i praktiken, utöver rent pedagogiska och ekonomiska motiveringar. Särskild uppmärksamhet borde fästas vid beslutsprocessen.”

Under räkenskapsåret bereddes som tjänstemannaarbete frågan om att införa enhetsskolmodellen i de svenska skolorna, flytta förskolan till lågstadiefastigheten och byta skolfastigheter på motsvarande sätt som föreslogs i fråga om de finska skolorna år 2016. Under beredningsprocessen hördes inte målgrupperna och familjerna i tillräcklig utsträckning. Om resultaten av arbetsgruppens arbete informerades först under hösten 2017 på två föräldramöten som väckte mycket känslor.

Utan att ta ställning i sak konstaterar revisionsutskottet att processen igen orsakade förvirring och otrygghetskänslor bland familjerna.

Revisionsutskottet uppmanar – såsom i den föregående utvärderingsberättelsen – skolväsendet att fortsättningsvis lägga mer vikt vid beslutsprocessen och transparensen i processen.

7. Revisionsutskottets förslag till stadsfullmäktige

Enligt 121 § i kommunallagen behandlar fullmäktige revisionsutskottets utvärderingsberättelse i samband med bokslutet. Kommunstyrelsen ger fullmäktige ett utlåtande om de åtgärder som utvärderingsberättelsen föranleder.

Revisionsutskottet lämnar sin utvärderingsberättelse för 2017 till fullmäktige för behandling och föreslår att fullmäktige ska begära bemötanden av utskotten och stadsstyrelsen med anledning av de kursiverade frågorna och rekommendationerna i utvärderingsberättelsen före utgången av oktober 2018.

Revisionsutskottet föreslår i enlighet med revisorns förslag att bokslutet godkänns och att medlemmarna i förvaltningsorganen och de ledande tjänsteinnehavarna i uppgiftsområdena beviljas ansvarsfrihet för räkenskapsperioden 1.1–31.12.2017.

8. Sammanfattning

Revisionsutskottet har utfört utvärderingen av år 2017 enligt sin utvärderingsplan för fullmäktigeperioden 2017–2021 och sitt arbetsprogram för utvärdering. Revisionsutskottet anser på basis av sina ovan relaterade granskningsobservationer och bedömningar att de ekonomiska mål och verksamhetsmål som fullmäktige godkänt har uppnåtts i en tillräcklig utsträckning.

Framtidsutsikter

Revisionsutskottet rekommenderar att staden i framtiden uppmärksammar följande frågor: Fullmäktige har beslutat att finansieringsbasen för Villa Breda-fastigheten bör omprövas för att avskrivningarna från investeringarna i servicehuset och eventuella andra kostnader inte ska bli för stora i förhållande till stadens ekonomi. Revisionsutskottet rekommenderar en tillräckligt omfattande utredning av alternativa lösningar.

2. På grund av ändringar i statsandelssystemet var Grankulla stads statsandelsbelopp för första gången negativt år 2017. Denna tidigare inkomstpost riskerar att även i framtiden förbli en nettoutgiftspost.
3. Helsingforsregionens trafiks omorganisering av trafikzonerna: Kollektivtrafiken i Helsingforsregionen förändras, då de nya zonerna införs under 2018. Zonmodellen kommer att orsaka avsevärda tilläggskostnader för staden.
4. Grankulla stad bör ge akt på underhållet av fastighetsbeståndet. Det eftersatta underhållet och i anslutning till detta frågan om personaldimensioneringen och/eller tjänster som köps av utomstående bör lösas på ett långsiktigt sätt.
5. Det är särskilt viktigt att främja och följa samarbetet mellan Apotti Oy, kommunerna och projekten under beredningen av vård- och landskapsreformen.
6. Köpcentret i Grankulla byggs till och trafiken ökar vid Grankulla station. Tillgången på p-platser i centrumområdet bör tryggas.
7. Grankullas attraktivitet som bostadsort och serviceproducent bör bevaras. Då invånarantalet stiger, bör staden lägga vikt vid tillräckliga och högklassiga tjänster.

9. Underskrifter

Grankulla den 17 maj 2018

Grankulla stads revisionsutskott

Binga Tupamäki
ordförande

Stefan Stenberg
vice ordförande

Veronica Fellman
ledamot

Jarkko Huttunen
ledamot

Sari Mutka
ledamot